

<https://doi.org/10.31516/2410-5333.068.16>¹

УДК 002.5:378

Д. І. Грещук

аспірант, кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

danylo.i.hreshchuk@lpnu.ua

<https://orcid.org/0009-0006-3012-038X>

ФУНКЦІЙНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У СИСТЕМІ ДОВІДКОВОГО АПАРАТУ Й ОЦИФРОВАНІХ ФОНДІВ НА ВЕБСАЙТАХ АРХІВІВ

Розглянуто вияви функційності інформаційних зв'язків у системі довідкового апарату та оцифрованих фондів на вебсайтах архівів. Досліджено вияви корельованості інформаційних зв'язків у системі електронного архіву з функційною організацією діяльності архіву в комплексі завдань та їхнього виконання, типологічну структуру цифрового фонду користування архіву, типологічну структуру довідкового апарату архіву, багаторівневість функційної структури інформаційних зв'язків у системі довідкового апарату архіву. Доведено, що типологічну структуру цифрового фонду користування документами становить система оцифрованих архівних документів, які подано на вебсайтах архівних установ на різних рівнях оцифрування. Типологічну структуру довідкового апарату архіву становить система різних за своїм функційним призначенням вторинних документів, що консолідують вторинну архівну інформацію. Встановлено, що багаторівневість функційної структури інформаційних зв'язків визначається диференціацією архівних довідників за стилістикою викладу архівної інформації, широтою охоплення об'єктів опису, цільовим та адресним призначенням: інформаційні зв'язки на стилістичному рівні, на рівні фонду архівної установи, міжфондовому рівнях, на рівні окремого архівного фонду, на рівні пошукової діяльності користувача та брендингу архіву, на рівні службової діяльності архіву. Обґрунтовано, що функційна структура інформаційних зв'язків у системі електронного архіву реалізується шляхом безпосереднього корелювання інформаційних зв'язків із функційною організацією діяльності архіву у всьому комплексі завдань та їхнього виконання. Функційність інформаційних зв'язків реалізується в аналітико-синтетичному опрацюванні первинних архівних документів і створення вторинних архівних документів у контексті різноспрямованих напрямів архівної діяльності щодо виконання службових функцій та задоволення інформаційних потреб користувачів архівів.

Ключові слова: *архів, архівний документ, організація архівних документів, інформаційні зв'язки, функційність інформаційних зв'язків, типологічна структура цифрового фонду користування, типологічна структура системи довідкового апарату архіву.*

1 This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

D. Hreshchuk

postgraduate student,

Department of Social Communications and Information Activity,

Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

FUNCTIONALITY OF INFORMATION LINKS IN THE REFERENCE SYSTEM AND DIGITIZED COLLECTIONS ON ARCHIVE WEBSITES

The relevance of the research. The effective implementation of information links in the reference system and digitized collections on archive websites is ensured in the context of openness and accessibility of archival information.

The purpose of the research is to establish the patterns of implementation of the functional structure of information links in the electronic archive system.

The methodology. Content analysis provides an opportunity to identify manifestations of the conceptual and terminological apparatus in the context of the digitization of archival institutions. The method of grouping and logical generalizations is used to establish the functional structure of information links in the electronic archive system. Visualization techniques are used to reveal the typological structure of the digital archive collection, the archive reference system, and the multi-level functional structure of information links in the archive reference system.

The results. The correlation between information links and the functional organization of archive activities in a set of tasks and their implementation, the typological structure of the digital archive collection, the typological structure of the archive reference system, and the multi-level functional structure of information links in the archive reference system has been studied.

The scientific novelty. The correlation between information links in the electronic archive system and the functional organization of archive activities in the complex of tasks and their implementation has been proven.

The practical significance. The effective implementation of information links in the reference system and digitized collections on archive websites ensures the standardization of methodological, technological and organizational solutions for structuring the electronic archives of domestic archival institutions.

The conclusion. The multi-level functional structure of information links is determined by the differentiation of archival reference books in terms of the style of presentation of archival information, the breadth of coverage of the objects described, and their target and addressable purpose: information links at the stylistic level, at the level of the archive institution's fonds, at the inter-fonds level, at the level of individual archive fonds, at the level of user search activity and archive branding, and at the level of the archive's official activities. The functional structure of information links in the electronic archive system is implemented by directly correlating information links with the functional organization of the archive's activities in the entire complex of tasks and their implementation. The functionality of information links is implemented in the analytical and synthetic processing of primary archival documents and the creation of secondary archival documents in the context of various directions of archival activity related to the performance of official functions and the satisfaction of the information needs of archive users.

Keywords: *archive, archival document, organization of archival documents, information links, functionality of information links, typological structure of the digital user fund, typological structure of the archive reference system.*

Актуальність теми дослідження. Цифровізація становить технологічну базу трансформації концепції зберігання документів в електронній формі у стратегію створення національних інформаційних ресурсів архівних установ. Стратегії формування інформаційного простору архівів, його інтеграції в міжнародний інформаційний простір зумовлюють необхідність переосмислення теоретико-методологічних і практичних аспектів систематизації, довготривалого зберігання й використання електронних та оцифрованих архівних документів. Актуальність дослідження інформаційних зв'язків у системі електронного архіву зумовлена сучасними викликами, пов'язаними з формуванням єдиного інформаційного простору для збереження документальної пам'яті, національної культурної спадщини. Питання ефективності функціонування інформаційних зв'язків між компонентами системи довідкового апарату та оцифрованих фондів на вебсайтах архівів лежить у площині загальної проблематики формування інформаційної інфраструктури, яку становить комплекс програмно-технічних засобів, організаційних систем, нормативних вимог. Потенціал електронного архіву скерований на виконання спеціальних галузевих завдань для забезпечення взаємодії інформаційних потоків, функціонування та розвитку засобів інформаційної взаємодії, формування інформаційного простору архівної справи. Інтеграція архівів засобами електронного архіву до цифрових платформ є виявом імплементації принципів відкритості інформації й науки, прозорості роботи державних установ.

Постановка проблеми. Цифровізація архівних установ, створюючи оптимальні умови для збереження та опрацювання великих обсягів даних, забезпечення їхньої цілісності, автентичності й доступності, а також дотримання вимог інформаційної безпеки, стикається з низкою питань методологічного і технологічного характеру. Стандартизація на міжнародному й вітчизняному рівні надає інформацію про актуалізовану архівну термінологію цифрової епохи, концепції технологічних інновацій. Проблема ефективності реалізації інформаційних зв'язків у системі довідкового апарату та оцифрованих фондів на вебсайтах архівів знаходить своє вирішення в контексті відкритості й доступності архівної інформації, уніфікації методологічних, технологічних, організаційних рішень щодо структурування електронних архівів вітчизняних архівних установ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні роки позначені зростанням наукового інтересу до цифровізації архівної справи, створення електронних архівів і впровадження інформаційно-пошукових систем. У працях українських і зарубіжних дослідників висвітлено різні аспекти інформатизації архівної галузі — від нормативно-правового забезпечення до технічної реалізації цифрових рішень. У працях З. Свердлик, О. Гараніна та В. Бойко (2021) обґрунтовано наукові та практичні засади розвитку архівної справи в Україні у 2021–2025 рр., що передбачають створення високотехнологічної інфраструктури доступу до архівних ресурсів. Д. Василенко і Л. Бутко (2021) розглядають нормативно-правові аспекти цифровізації архівного простору, V. Hryshyn (2024) акцентує на впровадженні систем електронного документообігу в державному управлінні. Дослідження Р. Кравця, П. Бойка та О. Марковця (2023)

окреслюють переваги електронних архівів як засобу оперативного доступу до управлінської інформації. Т. Білушак й А. Пелешин (2020) пропонують проєкт архівної інформаційно-пошукової системи для підвищення ефективності оброблення даних у ЗВО. Значну увагу приділено веборієнтованим комунікаціям: О. Марковець, В. Терещук, Р. Кравець і Д. Таланчук (2023) аналізують роль вебсайтів архівних установ у взаємодії з громадськістю, а В. Василенко (2023) досліджує методи їх просування в умовах цифрової трансформації. У науковому дискурсі посилюється увага до технологічних аспектів архівування — використання платформ DSpace і GNU EPrints (Марковець, 2025), питань інформаційної безпеки (Бойко, 2024) та розвитку електронних комунікацій (Василенко, 2022). L. Filipova і A. Shelestova (2024) та Ю. Ковтанюк (2024) акцентують увагу на міжнародних стандартах і стратегіях довготривалого збереження цифрових документів, тоді як О. Тур, В. Шабуніна й В. Саранча (2023) наголошують на значенні дигіталізації архівних, музейних і бібліотечних колекцій для збереження культурної спадщини України.

Методологія дослідження полягає у використанні загальнонаукових методів: аналізу, синтезу, групування, логічних узагальнень, контент-аналізу, візуалізації. Контент-аналіз нормативних документів, публікацій у наукових журналах надає можливість встановити вияви актуалізації поняттєво-термінологічного апарату в контексті цифровізації діяльності архівних установ. Метод групування, логічних узагальнень використано для встановлення функційної структури інформаційних зв'язків у системі електронного архіву. Техніку візуалізації застосовано для розкриття типологічної структури цифрового фонду користування архіву, системи довідкового апарату архіву, багаторівневості функційної структури інформаційних зв'язків у системі довідкового апарату архіву.

Мета статті — встановлення закономірностей реалізації функційної структури інформаційних зв'язків у системі електронного архіву. Функційність структури інформаційних зв'язків досліджено шляхом вивчення корельованості інформаційних зв'язків із функційною організацією діяльності архіву в комплексі завдань та їхнього виконання, типологічної структури цифрового фонду користування архіву, типологічної структури системи довідкового апарату архіву, багаторівневості функційної структури інформаційних зв'язків у системі довідкового апарату архіву.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теорія і практика архівної справи знаходить своє втілення в розбудові спеціальної термінологічної системи. Затвердження Українським науково-дослідним і навчальним центром проблем стандартизації, сертифікації та якості ДСТУ 2732:2023 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять» сприяє унормуванню й кодифікації поняттєво-термінологічного апарату (Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять, 2023). Структуру подання електронного архіву на вебсайті архіву формує множина компонентів, які перебувають у логічному порядку та взаємодії первинної і вторинної архівної інформації. Відповідно до ДСТУ 2732:2023 трактуємо електронний архів як сукупність організаційних, програмно-технічних засобів для збереження електронних документів, інших

даних в електронній формі та надання доступу до них у формі, зрозумілій для людини. Довідковий апарат архіву трактується як сукупність упорядкованих описань архівних документів, призначених для пошуку первинної архівної інформації. Систему довідкового апарату до документів архіву визначено як сукупність взаємопов'язаних архівних довідників, зокрема електронних, створених для розкриття складу і змісту архівних документів на всіх рівнях системи й пошуку первинної архівної інформації (Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять, 2023).

Первинною інформацією, тобто вихідною, є інформація, яку містить документ. ДСТУ 2732:2023 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять» широко кодифікує поняттєво-термінологічний апарат архівних документів, що містять первинну інформацію в статусі оригіналів та копій у паперовій чи електронній формі (табл. 1).

Табл. 1

Архівні терміни в ДСТУ 2732:2023

Термін	Визначення
Архівний документ	Документ, що припинив виконувати функцію, задля якої був створений, але який зберігають або підлягає зберіганню з огляду на його цінність для особи, суспільства чи держави
Службовий документ	Офіційний документ, який юридична особа створила або отримала в процесі діяльності, відповідним чином зареєструвала та/або засвідчила
Службовий електронний документ	Електронний документ, зареєстрований службою діловодства або засвідчений відповідно до законодавства
Оригінал службового документа	Примірник службового документа, що першим набуває юридичної сили
Копія документа	Документ, що містить точне знакове відтворення інформації оригіналу документа
Оригінал електронного документа	Примірник електронного документа, який першим набуває юридичної сили, що підтверджено іншим документом
Електронна копія електронного документа	Подання електронного документа в електронній формі, зрозумілій для людини, без кваліфікованих електронних підписів, якими його було завізовано та/або підписано, відповідність і правовий статус якої засвідчено кваліфікованою електронною печаткою юридичної особи
Електронна копія оригіналу паперового документа	Візуальне подання паперового документа в електронній формі, отримане оцифруванням паперового документа, відповідність оригіналу та правовий статус якого засвідчено кваліфікованою електронною печаткою юридичної особи
Фонд користування архівними документами	Сукупність копій архівних документів, призначених для користування замість оригіналів

Методичні рекомендації, укладені у 2018 р. Державною архівною службою України, Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства, вводять у професійний обіг поняття «цифровий фонд користування документами», визначаючи технології його створення, зберігання, облік та доступ до нього. У методичній розробці надано визначення низці базових термінів: **цифровий фонд користування документами НАФ** як структурована сукупність копій документів НАФ, створених шляхом конверсії (переведення) паперових та інших аналогових документів у цифрову форму й призначених для користування замість оригіналів; **оцифрований документ** як такий, що отриманий у результаті конверсії паперових та інших аналогових документів у цифрову форму; **оцифрування** як технологічний процес перетворення документа з традиційної, властивої йому форми, у цифрову (комп'ютерну) у вигляді електронного файлу (файлів) даних, придатних для запису на електронні носії (Державна архівна служба України & Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, 2018).

Поняття **цифровий фонд користування документами** є свідченням розвитку поняттєвої системи архівознавства під впливом імплементації цифрових технологій у діяльність архівних установ. Так, у «Порядку користування документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам», прийнятому в редакції від 16.04.2022 р., ще фігурує термін **фонд користування оригіналами** (розділ II, п. 5). Проте в редакції від 11.02.2025 р. уже з'являється термін **цифровий фонд користування**: «Інформація про наявний цифровий фонд користування є публічною інформацією та оприлюднюється архівами на власних вебсайтах шляхом оприлюднення книги обліку надходжень фонду користування або інших відомостей (каталог файлів із цифровими копіями архівних документів тощо)» (Міністерство юстиції України, 2013).

Цифровий фонд користування документами становить систему оцифрованих архівних документів, які подано на вебсайтах архівних установ на різних рівнях оцифрування: фондів, справ, окремих документів, окремих чи колекцій метричних книг, актів реєстрації цивільного стану, колекцій, картотек, періодичних та аркушевих видань, документів нефондової організації, електронних версій видань із фонду науково-довідкової бібліотеки (рис. 1).

Інформація документа, пройшовши аналітико-синтетичне опрацювання, виявляє якісно новий характер інформаційних зв'язків, притаманних вторинній архівній інформації. Отже, унаслідок аналітичного опрацювання первинних документів формується система довідкового апарату до документів архіву як сукупність взаємопов'язаних архівних довідників, зокрема електронних, створених для розкриття складу й змісту архівних документів на всіх рівнях системи та пошуку первинної архівної інформації (за ДСТУ 2732:2023).

Ґрунтуючись на логічному співвідношенні термінів і понять архівної справи, описаних у державному стандарті, будуємо алгоритм трансформації інформаційних зв'язків, властивих для первинної архівної інформації, в інформаційні зв'язки, властиві вторинній архівній інформації (рис. 2).

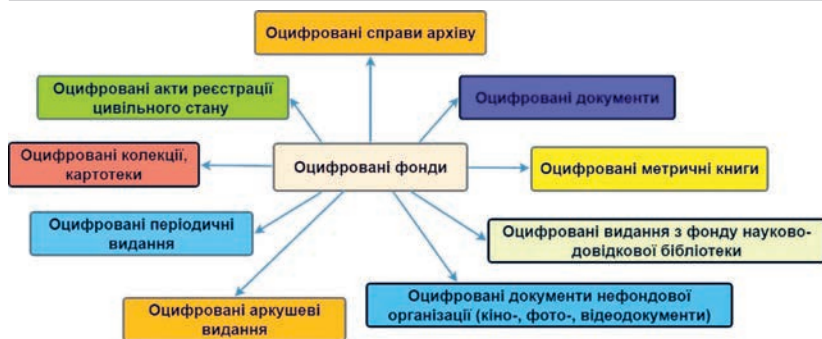

Рис. 1. Типологічна структура цифрового фонду користування архіву.

Рис. 2. Алгоритм трансформації інформаційних зв'язків у системі довідкового апарату (визначення термінів за ДСТУ 2732:2023).

Типологічну структуру системи довідкового апарату архіву становить система різних за своїм функційним призначенням вторинних документів, що консолідують вторинну архівну інформацію: архівні довідники, архівні путівники, списки архівних фондів, реєстри описів фондів, архівні описи справ (документів), видання архівних довідників (в електронній формі), списки, архівні огляди, архівні картотеки, архівні покажчики, архівні каталоги (рис. 3).

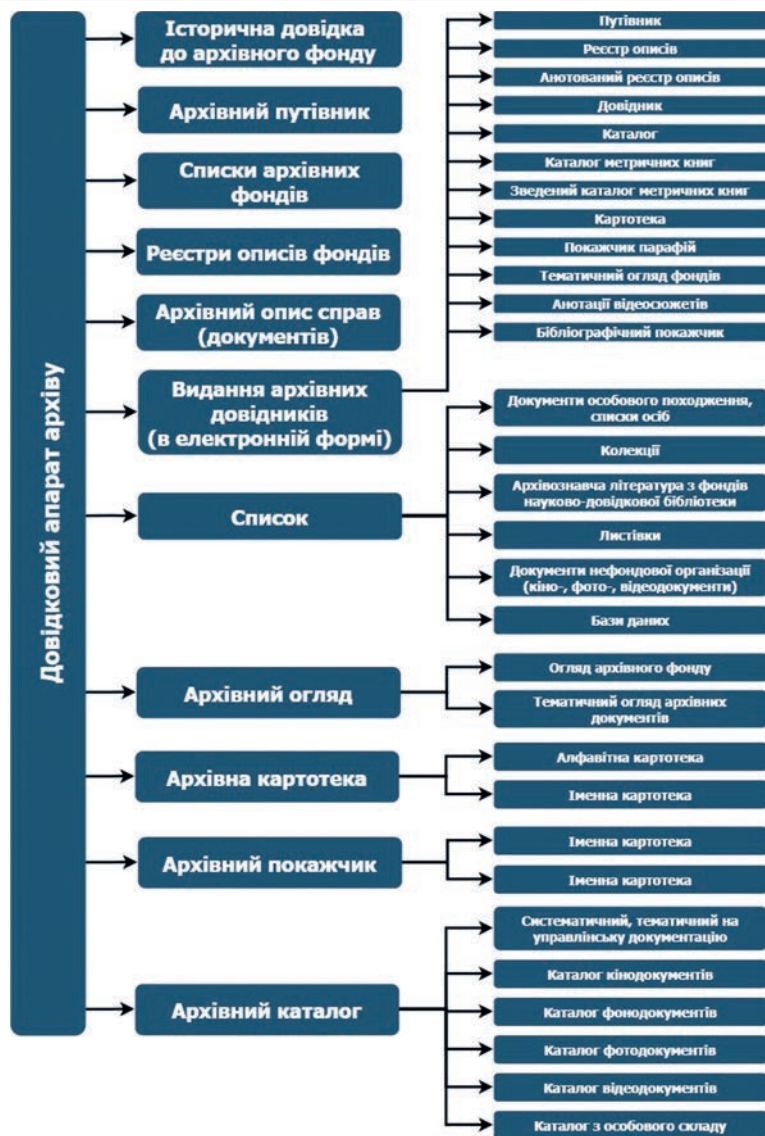

Рис. 3. Типологічна структура системи довідкового апарату архіву.

Сутність інформаційних зв'язків трактуємо як взаємодію двох сфер реалізації суспільного призначення архівних документів — архівної інформаційної інфраструктури й системи змістовних, логічних, функційних, контекстуальних та структурних відношень між архівними документами. Інформаційні зв'язки лежать в основі побудови електронного архіву як системного поєднання цифрового фонду користування й довідкового апарату.

Функційність і структурованість цифрового фонду користування архіву та довідкового апарату до архівних документів передбачає взаємодію інформаційних зв'язків, які ідентифікуються за наявністю таких ознак, як атрибутивність, функційність, структурованість, системність, практична спрямованість, зв'язність, аналітичність.

Ці ознаки властиві для інформаційних зв'язків між усіма компонентами електронного архіву, проте вони виявляються з різною пріоритетністю. Різномірність вияву ознак інформаційних зв'язків у компонентах системи довідкового апарату визначається особливостями цільового та адресного призначення архівних довідників (таблиця 2).

Табл. 2

**Пріоритетність вияву ознак інформаційних зв'язків
у компонентах системи довідкового апарату**

Ознака інформаційних зв'язків	Пріоритетні вияви ознак інформаційних зв'язків	Пріоритетні компоненти системи довідкового апарату
Атрибутивність інформаційних зв'язків	Наявність безпосередньої, опосередкованої, прихованої інформації, що відображає контент документа. Може відкритися в контексті зв'язків з іншими документами тієї ж інформаційної системи. Є системною інформацією для встановлення взаємозв'язків між документами різних комплексів.	Історична довідка до архівного фонду. Архівний довідник. Архівний каталог. Архівний покажчик. Видання архівних довідників.
Функційність інформаційних зв'язків	Встановлення зв'язків між документацією та фондоутворювачем. Збереження логіки внутрішніх зв'язків між документами, контексту створення документів. Відтворення логіки функціонування фондоутворювача. Забезпечення фізичної та інтелектуальної організації документів. Використання цифрових форматів, метаданих та інтеграції з глобальними інформаційними мережами.	Архівний довідник. Архівний каталог. Архівний покажчик. Тематичний огляд архівних документів. Архівний опис справ (документів). Списки архівних фондів, Реєстри описів фондів. Огляд архівного фонду. Архівний путівник.
Структурованість інформаційних зв'язків	Забезпечення структурованості інформаційного простору архіву, структурованості позицій вебсайту.	Архівний довідник. Архівний каталог. Архівний путівник.

Системність інформаційних зв'язків	Відтворення ієрархічних, логічних зв'язків між записами, створеними під час діяльності фондоутворювача.	Архівний довідник. Архівний путівник. Архівний каталог. Архівний покажчик.
Практична спрямованість інформаційних зв'язків	Збереження документального зв'язку для забезпечення службових і користувачьких суспільних потреб.	Архівний каталог Архівний опис справ. Тематичний огляд архівних документів. Огляд архівного фонду. Архівний путівник. Списки документів, осіб. Видання архівних довідників.
Континуальність (зв'язність) інформаційних зв'язків	Збереження континуальної моделі архіву як динамічної інформаційної системи, зокрема під час оновлення вебсайту.	Архівний довідник. Архівний каталог. Архівний покажчик. Видання архівних довідників.
Аналітичність інформаційних зв'язків	Виявлення причинно-наслідкових залежностей, просторово-часових зв'язків в архівних документах. Виявлення та передавання інформаційних зв'язків між документами для дослідження, управління та збереження культурної спадщини.	Історична довідка до архівного фонду. Архівний каталог. Архівний покажчик. Тематичний огляд архівних документів. Огляд архівного фонду.

Функційна структура інформаційних зв'язків у системі електронного архіву реалізується шляхом безпосереднього корелювання інформаційних зв'язків із функційною організацією діяльності архіву у всьому комплексі завдань та їхнього виконання.

Функційність інформаційних зв'язків реалізується в аналітико-синтетичному опрацюванні первинних архівних документів і створенні вторинних архівних документів у контексті різноспрямованих напрямів архівної діяльності щодо виконання службових функцій та задоволення інформаційних потреб користувачів архівів:

- *архівознавчий напрям*, який репрезентує **історична довідка до архівного фонду**, тобто документ, який містить інформацію з історії або біографії фондоутворювача, його архівного фонду, стислу характеристику складу й змісту його документів та довідкового апарату до них (ДСТУ 2732:2023);
- *довідковий напрям*, який забезпечує **архівний довідник**, тобто довідник про склад, зміст і місцезнаходження архівних документів, призначений для їх розшукування (ДСТУ 2732:2023);
- *класифікаційний напрям*, який представляє **архівний каталог**, тобто архівний довідник, що містить інформаційні характеристики об'єктів описування, усистематизованих відповідно до обраної схеми класифікації (ДСТУ 2732:2023);

- *предметний напрям*, який реалізується в **архівному покажчику**, тобто архівному довіднику, що містить усистематизований перелік найменувань предметних понять, згадуваних в архівних документах, із зазначенням їхніх пошукових даних (ДСТУ 2732:2023);
- *тематичний напрям*, який представляє **тематичний огляд архівних документів**, тобто архівний довідник, який містить систематизовану інформацію про склад, зміст та пошукові дані архівних документів одного фонду, кількох фондів одного чи кількох архівів із певної теми, доповнених джерелознавчим аналізом документів (ДСТУ 2732:2023);
- *обліковий напрям*, який охоплює **архівний опис справ (документів)**, тобто архівний довідник, призначений для облікування та розкриття змісту одиниць зберігання / одиниць обліку, закріплення їх систематизації в межах архівного фонду, нефондового комплексу (ДСТУ 2732:2023); облікові функції виконують також **списки архівних фондів, реєстри описів фондів**;
- *фондовий напрям*, який реалізується в **огляді архівного фонду**, тобто архівному довіднику, що містить усистематизовану інформацію про склад і зміст документів одного архівного фонду, доповнених їхнім джерелознавчим аналізом (ДСТУ 2732:2023);
- *популяризаторський напрям*, який виявляється в **архівному путівнику**, тобто архівному довіднику, що містить усистематизовану сукупність описань архівних фондів (нефондових комплексів), призначений для загального ознайомлення з їхнім складом і змістом (ДСТУ 2732:2023).
- *допоміжний напрям*, який охоплює **архівні картотеки (іменні), списки документів** особового походження, осіб; колекцій; архівознавчої літератури з фондів науково-довідкової бібліотеки; листівок; документів нефондової організації; баз даних.
- *видавничий напрям*, який представляє **видання архівних довідників**, які подані в електронній формі на офіційних вебсайтах архівів та зберігаються у фондах науково-довідкової бібліотеки.

Визначені функційні напрями відображають системність електронного архіву завдяки існуванню й реалізації інформаційних зв'язків, які формують багаторівневу функційну структуру з розгалуженими логічними, вертикальними та горизонтальними відношеннями (рис. 4).

Багаторівневість функційної структури інформаційних зв'язків визначається диференціацією архівних довідників за стилістикою викладу архівної інформації, широтою охоплення об'єктів опису, цільовим та адресним призначенням:

- інформаційні зв'язки на стилістичному, фактичному рівні (*архівознавчий напрям*, що охоплює історичну довідку до архівного фонду);
- інформаційні зв'язки на рівні фонду архівної установи (*обліковий напрям*, що охоплює архівний опис справ, списки архівних фондів, реєстри описів фондів; *довідковий напрям*, який охоплює архівний довідник; *класифікаційний напрям*, що охоплює архівний каталог; *предметний напрям*, що охоплює архівний покажчик);

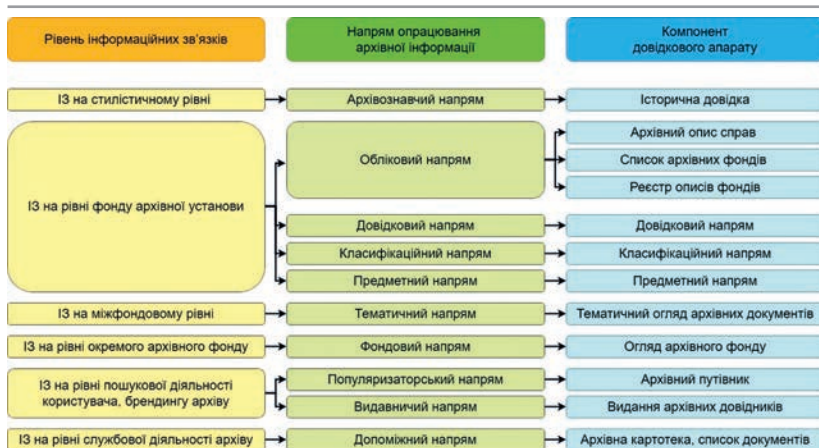

Рис. 4. Багаторівневість функційної структури інформаційних зв'язків у системі довідкового апарату архіву.

- інформаційні зв'язки на міжфондовому рівні (тематичний напрям, що охоплює тематичний огляд архівних документів);
- інформаційні зв'язки на рівні окремого архівного фонду (фондовий напрям, що охоплює огляд архівного фонду);
- інформаційні зв'язки на рівні пошукової діяльності користувача, брендингу архіву (популяризаторський напрям, що охоплює архівний путівник; видавничий напрям, який охоплює видання архівних довідників);
- інформаційні зв'язки на рівні службової діяльності архіву (допоміжний напрям, що охоплює архівні картотеки, списки документів).

Висновки. Технології цифрових трансформацій зумовлюють активні процеси міжнародної стандартизації технологічних процесів, кодифікації та актуалізації спеціальної термінології. Типологічну структуру цифрового фонду користування документами становить система оцифрованих архівних документів, які подано на вебсайтах архівних установ на різних рівнях оцифрування: фондів, справ, окремих документів, окремих чи колекцій метричних книг, актів реєстрації цивільного стану, колекцій, картотек, періодичних та аркушевих видань, документів нефондової організації (кіно-, фото-, відеодокументи), електронних версій видань із фонду науково-довідкової бібліотеки. Типологічну структуру системи довідкового апарату архіву становить система різних за своїм функційним призначенням вторинних документів, що консолідують вторинну архівну інформацію: архівні довідники, архівні путівники, списки архівних фондів, реєстри описів фондів, архівні описи справ (документів), видання архівних довідників (в електронній формі), списки, архівні огляди, архівні картотеки, архівні покажчики, архівні каталоги.

Інформація документа, пройшовши аналітико-синтетичне опрацювання, виявляє якісно новий характер інформаційних зв'язків, притаманних вторинній архівній інформації. Унаслідок аналітичного опрацювання відбувається трансформація інформаційних зв'язків, властивих для первинної архівної інформації, в інформаційні зв'язки, властиві вторинній архівній інформації.

Функційність і структурованість цифрового фонду користування архіву та довідкового апарату до архівних документів передбачає наявність і взаємодію ознак інформаційних зв'язків, які існують між усіма компонентами електронного архіву, проте вони виявляються з різною пріоритетністю. Різномірність вияву ознак інформаційних зв'язків у компонентах системи довідкового апарату визначається особливостями цільового та адресного призначення архівних довідників.

Функційна структура інформаційних зв'язків у системі електронного архіву реалізується шляхом безпосереднього корелювання інформаційних зв'язків із функційною організацією діяльності архіву у всьому комплексі завдань та їхнього виконання. Функційність інформаційних зв'язків реалізується в аналітико-синтетичному опрацюванні первинних архівних документів і створення вторинних архівних документів у контексті різноспрямованих напрямів архівної діяльності щодо виконання службових функцій та задоволення інформаційних потреб користувачів архівів.

Багаторівневість функційної структури інформаційних зв'язків визначається диференціацією архівних довідників за стилістикою викладу архівної інформації, широтою охоплення об'єктів опису, цільовим та адресним призначенням: інформаційні зв'язки на стилістичному рівні, на рівні фонду архівної установи, міжфондовому рівнях, на рівні окремого архівного фонду, на рівні пошукової діяльності користувача та брендингу архіву, на рівні службової діяльності архіву.

Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні структурованості інформаційних зв'язків у поданні електронного архіву на вебсайтах державних архівів областей України.

Список посилань

- Білушак, Т. М., & Пелешишин, А. М. (2020). Використання інформаційно-пошукової системи в менеджменті архівної справи закладами вищої освіти. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 1, 118–126. http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2020_1_18
- Бойко, О. Р. (2024). Електронний документ: вітчизняний та міжнародний досвід зберігання інформації. *Вісник Харківської академії культури*, (65), 25–36. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.065.02>
- Василенко, В. Ю. (2023). Основні напрями просування вебсайту закладу вищої освіти в умовах цифрової трансформації суспільства. *Вісник Харківської академії культури*, (64), 177–187. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.064.13>
- Василенко, Д. П. (2022). Інструментарій архівної інтернет-комунікації в аспекті розвитку соціальних мереж. *Український журнал з бібліотекозна-*

- вства та інформаційних наук, 9, 138–147. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.9.2022.259191>
- Василенко, Д. П., & Бутко, Л. В. (2021). Нормативно-правове регулювання процесу цифровізації українського архівного простору. *Вісник Харківської академії культури*, (60), 79–88. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.060.07>
- Гришин, В. В., & Філіпова, Л. Я. (2023). Тенденції розвитку цифровізації систем документообігу та послуг в органах державної влади. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 3, 70–75. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2023.290988>
- Державна архівна служба України, & Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства. (2018). *Цифровий фонд користування документами Національного архівного фонду: створення, зберігання, облік та доступ до нього: Методичні рекомендації*. Л. В. Дідух, Н. В. Залеток, & Т. М. Ковтанюк (Уклад.). https://undiasd.archives.gov.ua/doc/digit_fund_korist_docNAF.pdf
- ДСТУ 2732:2023. (2023). *Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять*. https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_2732-2023.pdf
- Забіянов, Є. (2021). Краєзнавчі електронні ресурси в освітньому процесі. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 8, 74–90. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.8.2021.247586>
- Ковтанюк, Ю. (2024). Від концепції зберігання документів в електронній формі до нормативно-правової бази створення національних архівних та бібліотечних інформаційних ресурсів. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 13, 99–115. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.13.2024.307129>
- Кравець, Р. Б., Бойко, П. О., & Марковець, О. В. (2023). Електронний архів як засіб швидкого доступу до управлінської інформації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 4, 14–21. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2023.293967>
- Лебідь, Т. П. (2023). Електронна культура: досягнення та вектори розвитку. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 4, 22–32. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2023.293968>
- Марковець, О. В. (2025). DSpace як засіб формування електронного архіву кваліфікаційних робіт. *Вісник Харківської академії культури*, (67), 304–314. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.067.21>
- Марковець, О. В., Терещук, В. М., Кравець, Р. Б., & Таланчук, Д. О. (2023). Інформаційне забезпечення організації комунікації громадян з архівними установами. *Вісник Харківської академії культури*, (63), 151–160. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.063.11>
- Міністерство юстиції України. (2013). *Про затвердження Порядку користування документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам* (Наказ №2438/5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1983-13>
- Свердлик, З. М., Гаранін, О. Я., & Бойко, В. Ф. (2021). Програма розвитку галузевої науки у сфері архівної справи України на 2021–2025 роки: проблеми розроблення та перспективи впровадження. *Бібліотекознавство*.

Документознавство. Інформологія, 3, 5–13. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2021.244711>

- Тур, О. М., Шабуніна, В. В., & Саранча, В. І. (2023). Дигіталізація архівних фондів, музейних та бібліотечних колекцій як чинник збереження національної культурної спадщини України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 3, 49–56. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2023.290983>
- Filipova, L., & Shelestova, A. (2024). The issue of electronic document preservation in the context of international information security standards. *Bibliotekozaustvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 20(4), 43–55. <https://doi.org/10.63009/lrsi/4.2024.43>
- Hryshyn, V. (2024). Features of modern development of electronic document management in digital governance system. *Bibliotekozaustvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 20(4), 79–88. <https://doi.org/10.63009/lrsi/4.2024.79>

References

- Bilushchak, T. M., & Peleshchyshyn, A. M. (2020). Use of information retrieval systems in archive management by higher education institutions. *Bibliotekozaustvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, 118–126. http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2020_1_18 [In Ukrainian].
- Boiko, O. R. (2024). Electronic documents: domestic and international experience in information storage. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, (65), 25–36. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.065.02> [In Ukrainian].
- Vasylenko, V. Yu. (2023). Key areas for promoting higher education institution websites in the context of digital transformation of society. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, (64), 177–187. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.064.13> [In Ukrainian].
- Vasylenko, D. P. (2022). Tools for archival Internet communication in the context of social network development. *Ukrainskyi zhurnal z bibliotekozaustva ta informatsiinykh nauk*, 9, 138–147. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.9.2022.259191> [In Ukrainian].
- Vasylenko, D. P., & Butko, L. V. (2021). Regulatory and legal regulation of the digitization process of Ukrainian archives. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, (60), 79–88. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.060.07> [In Ukrainian].
- Hryshyn, V. V., & Filipova, L. Ya. (2023). Trends in the development of digitization of document management systems and services in government agencies. *Bibliotekozaustvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 3, 70–75. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2023.290988> [In Ukrainian].
- State Archival Service of Ukraine, & Ukrainian Research Institute of Archival Science and Document Studies. (2018). *Digital fund for use of documents from the National Archival Fund: creation, storage, accounting, and access: Methodological recommendations*. L. V. Didukh, N. V. Zaliotok, & T. M. Kovtaniuk (Comps.). https://undiasd.archives.gov.ua/doc/digit_fund_korist_docNAF.pdf [In Ukrainian].
- State Standard of Ukraine 2732:2023. (2023). *Record keeping and archiving. Terms and definitions*. https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_2732-2023.pdf [In Ukrainian].

- Zabiiyanov, Ye. (2021). Local history electronic resources in the educational process. *Ukrainskyi zhurnal z bibliotekoznavstva ta informatsiinykh nauk*, 8, 74–90. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.8.2021.247586> [In Ukrainian].
- Kovtaniuk, Yu. (2024). From the concept of storing documents in electronic form to the regulatory framework for creating national archival and library information resources. *Ukrainskyi zhurnal z bibliotekoznavstva ta informatsiinykh nauk*, 13, 99–115. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.13.2024.307129> [In Ukrainian].
- Kravets, R. B., Boiko, P. O., & Markovets, O. V. (2023). Electronic archives as a means of quick access to management information. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 4, 14–21. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2023.293967> [In Ukrainian].
- Lebid, T. P. (2023). Electronic culture: achievements and vectors of development. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 4, 22–32. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2023.293968> [In Ukrainian].
- Markovets, O. V. (2025). DSpace as a means of forming an electronic archive of qualification works. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, (67), 304–314. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.067.21> [In Ukrainian].
- Markovets, O. V., Tereshchuk, V. M., Kravets, R. B., & Talanchuk, D. O. (2023). Information support for organizing communication between citizens and archival institutions. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, (63), 151–160. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.063.11> [In Ukrainian].
- Ministry of Justice of Ukraine. (2013). *On approval of the Procedure for using documents of the National Archival Fund belonging to the state and territorial communities* (Order № 2438/5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1983-13> [In Ukrainian].
- Sverdlyk, Z. M., Haranin, O. Ya., & Boiko, V. F. (2021). Program for the development of industry science in the field of archival science in Ukraine for 2021–2025: problems of development and prospects for implementation. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 3, 5–13. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2021.244711> [In Ukrainian].
- Tur, O. M., Shabunina, V. V., & Sarancha, V. I. (2023). Digitization of archival funds, museum and library collections as a factor in preserving Ukraine's national cultural heritage. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 3, 49–56. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2023.290983> [In Ukrainian].
- Filipova, L., & Shelestova, A. (2024). The issue of electronic document preservation in the context of international information security standards. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 20(4), 43–55. <https://doi.org/10.63009/lrsi/4.2024.43> [In English].
- Hryshyn, V. (2024). Features of modern development of electronic document management in digital governance system. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 20(4), 79–88. <https://doi.org/10.63009/lrsi/4.2024.79> [In English].